

Socialdepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande avseende Promemoria (S2021/02250) - Konsekvenser av justerade åldersgränser i pensionssystemet och i andra trygghetssystem

Myndigheten för arbetsmiljökunskap har fått möjlighet att yttra sig över promemorian ”Konsekvenser av justerade åldersgränser i pensionssystemet och i andra trygghetssystem”, Promemoria (S2021/02250).

Myndigheten har granskat promemorians förslag med utgångspunkt i hur de bedöms påverka arbetsmiljöområdet. Myndigheten har inga avvikande synpunkter avseende de redovisade beräkningarna i promemorian men vill lyfta fram att beräkningarna även pekar på konsekvenser som ökad andel arbetslösa och sjukskrivna förutom ökat arbetskraftsdeltagande och sysselsättning på sikt. I innehållet beskrivs att ”Osäkerheten är stor kring hur förändringen av åldersgränserna i de olika regelverken kommer att påverka individernas beteende.” (3.1 Några grundläggande antaganden för beräkningarna). Förändringarna förväntas ge ökade förutsättningar för flertalet att fortsätta arbeta efter 65 års ålder, men som också uppmärksammas i promemorian, arbetsmarknaden förändras snabbt vilket ställer krav på kompetensutveckling och även ökad omställning.

Förutom att beslut om att gå i pension påverkas av de samhällsliga regelverken vill vi lyfta fram att i tidigare underlag från Delegationen för senior arbetskraft, ”Seniorer på arbetsmarknaden” (SOU 2020:69), beskrivs att förutom hälsa och funktionsförmåga är det flera faktorer som påverkar människors pensionsbeslut, framför allt av hur arbetslivet har varit. Dålig organisatorisk och social arbetsmiljö med negativ stress, oklara mål, avsaknad av information, brist på integration i en arbetsgrupp och mobbning påverkar hälsan negativt och ökar risken för tidig pensionering.

Myndigheten för arbetsmiljökunskap framhäver därför behovet av arbetsmiljöåtgärder till följd av förändringarna i pensionssystemet, inte minst för att de negativa effekterna ska minimeras och positiva effekterna förstärkas. Myndigheten har tagit initiativ till fördjupad kunskap om den psykosociala arbetsmiljön för senior arbetskraft – en systematisk litteraturoversikt. I det inledande arbetet ingår främst följande frågeställningar: 1) Vilka huvudsakliga risker i den psykosociala arbetsmiljön kan identifieras i forskning som fokuserar på senior arbetskraft? 2) Hur påverkar digitalisering och teknisk utveckling på arbetsplatsen den psykosociala arbetsmiljön för senior arbetskraft? 3) Hur påverkar distans- och hemarbete den psykosociala arbetsmiljön för senior arbetskraft? 4) Vilka friskfaktorer kan identifieras som gynnar den psykosociala arbetsmiljön för senior arbetskraft? Arbetet planeras kunna presenteras kring årsskiftet 2021/2022. Även myndighetens framtagande av riktlinjer inom synergonomi har som mål att ge företagshälsovård

och dess uppdragsgivare ett behovsanpassat och evidensbaserat underlag inom relevanta delar av området i form av exempelvis stöd, rekommendationer och praktiska råd. Arbetet har kommit att särskilt också inriktas mot behoven hos senior arbetskraft.

Detta yttrande har beslutats av generaldirektör Nader Ahmadi. Annette Nylund har varit handläggare och föredragande.

Gävle, den 07 maj 2021

Nader Ahmadi, generaldirektör